

Årets gang 2018
GARNISONS KIRKE

KIRKENS ANSIGTER

Claus Oldenburg

Erik Norman
Svendsen

Sahra L. Lindeberg

Hans Westenholz

Kim Frisenette

Filip Juhl

Søren Bjerregaard

ÅRETS GANG

Garnisons Sogn hører til blandt byens mindste med 3.371 borgere og 1.967 folkekirkemedlemmer. Men til gengæld hører kirken til blandt byens største og har plads til mindst 800 personer. Kirken pranger ikke just i gadebilledet, da den ligger på langs med Sct. Annæ Plads, men kommer den besøgende ind i den, folder et stort kirkerum sig ud holdt i nederlandsk barok (senbarok) med en klassicistisk farvesætning. Kirken er tydeligvis tegnet af en ingeniørofficer, kirkerummet er lysfyldt, i fuldstændig balance og stod færdig i 1706 med Frederik IV som bygherre. Oprindeligt var kirken tænkt udelukkende som kirke for den meget store landmilitære garnison i fæstningsbyen København, men kirken fik fra 1804 tillagt et civilt sogn, idet bydelen Frederiksstaden på det tidspunkt var bygget op. Kirke, sogn og kirkegård er fortsat under kombineret militært og gejstligt tilsyn.

Det har været et godt år for Garnisons Kirke. Vi har i forvejen et fint besøgstal til kirkens gudstjenester – og det er ikke blevet dårligere. Vi har mange koncerter, foredrag og sociale arrangementer, som ligeledes er velbesøgte. Så aktivitetsniveauet er højt med årligt omkring 220 aktiviteter og godt over 20.000 deltagere. Det er ikke kun os, der kan fremvise et velfungerende kirke- og kulturliv; det er der mange andre kirker, der også kan.

Så vi skulle være nogle skarn, hvis vi beklagede os. Men de mange fordomme, der er omkring 'de tomme kirker' – ikke mindst i pressen – kan imødegås ved den faktisk store deltagelse i kirkenes aktiviteter. Tallene er stigende og har været det i en del år i vores område af byen. Det er da opmuntrende.

En kirke er en udpræget **Åndsinstitution**, selv om vi også prøver at hjælpe socialt og materielt dér, hvor vi kan. Åndsinstitutionen har til formål, hovedformål, at forkynde det kristne evangelium og desuden på lokalt plan at formidle den kristne kulturarv, der historisk set har gennemsyret vores europæiske civilisation og som lever videre gennem gudstjenesten, musikken og en række andre åndsprodukter, der fortsat er vedkommende. I Garnisonskirken prøver vi at gøre det hele og holde kvaliteten oppe – så der er højt til loftet både åndeligt og menneskeligt. Vi er et **Gudshus** og et **Kulturhus**, hvor alle gør deres bedste.

Det gør det faste personale og de mange andre støtter, som kirken har. En del er deltidsansatte, andre lægger frivillighedens kræfter i. Det betyder alt i alt, at alle trækker på samme hammel, og at vi ikke falder over hinandens ben. En sådan korpsånd bærer frugt, og det er vores overbevisning, at alle føler sig vel modtaget i hvilken anledning, de end kommer – i kirke, til en kirkelig handling, på kontoret, til et foredrag, eller hvad andet det nu kan være.

Efter mange år som formand trak Merete Westergaard sig fra formandsposten ved udgangen af 2017. Hun bestred posten med indføling og autoritet og skabte et godt og tillidsfuldt samarbejde for alle involverede. 2018 har været det første hele år med direktør Helle Bonnesen i formandsstolen, og hun har ledet arbejdet ved kirken med en sikker, venlig og myndig hånd – og altid med overblikket i behold. Helle Bonnesen er også medlem af Københavns Borgerrepræsentation for de konservative.

Det næste skifte bliver et præsteskitte. Sognepræst Claus Oldenburg træder efter knap 30 år tilbage fra embedet med udgangen af maj 2019. En ny præst ventes indsat i løbet af eftersommeren, og det vil klart betyde ændringer i kirkens indre som ydre liv.

Et bysogn er primært en administrativ enhed, og sognegrænserne står for de fleste og som oftest hen i det dunkle. Men det gør ikke så meget, for i København benytter man sig af den eller de kirker, hvor man har lyst til at komme. De enkelte sogne skal ikke nødvendigvis ligne hinanden men bidrage til kirkelivet i lokalområdet og byen som helhed med det udbud af kirkelige aktiviteter, som de hver især prioriterer og er gode til. Det betyder så også, at en kirkes tilbud rækker langt ud over lokalområdet og vores lille citysogn. Det giver faktisk lidt konkurrence, hvilket ikke gør noget. For hvilken præst vil man høre, og hvem har byens bedste 'Messias'?

GUDSTJENESTER & KIRKELIGE HANDLINGER

Gudstjenester

Der er **gudstjeneste (højmesse) hver søn- og helligdag kl. 10** – Juleaftensdag dog kl. 16 og Nytårsdag kl. 14. Det klassiske, lutherske skriftemål finder sted et kvarter før tjenesten.

Kirkegangen må anses for at være god, men også sæsonbestemt. Vi har talt 6.149 kirkegængere i 2018, hvorfor gennemsnitstallet for deltagelse ligger på 78 personer. Der er kirkekaffe én gang om måneden samt kvartalsvise kirkefrokoster, hvor emner af almen interesse tages op til diskussion. I løbet af året har vi et antal særlige gudstjenester, senest Den Kongelige Livgardes traditionsrige julegudstjeneste.

Der er månedlige børnegudstjenester, primært for Garnisonskirkens Børnehave.

Sammen med Holmens – og Frederiks Kirker er vi knyttet til plejehjemmet Nybodergården, hvor der afholdes gudstjeneste onsdage hver anden uge.

Dåb

Der er døbt 36 børn i løbet af året enten i forbindelse med højmassen eller ved de særlige dåbsgudstjenester, der normalt finder sted første lørdag i måneden.

Konfirmation

Der var 21 konfirmander på holdet 2017-18.

Vielser

17 par blev viet i kirken. Vi har desuden haft 2 kirkelige velsignelser af tidligere indgåede ægteskaber.

Begravelser/bisættelser

Vi har foretaget 27 begravelser/bisættelser i løbet af året.

Kirkens præster er sognepræst **Claus Oldenburg** og biskop **Erik Norman Svendsen** som hjælpepræst. Desuden vikarierer provst **Claus Harms**, pastor **Tine Kristensen**, pastor **David Warming Winsløw** og pastor emer. **Helene Dam**.

Kirkens organist er **Hans Westenholz**. Vikarer er **Lindy Rosborg**, **Niels Danielsen** og **David Bendix-Nielsen**. Kirkens kor har 8 medlemmer. Garnisons Kirke hører til blandt byens markante kirker, hvor der også fysisk er højt til loftet. Det prøver vi også at fastholde, når det gælder kvaliteten af det talte ord og den spillede musik. Måden, hvorpå både gudstjenester og kirkelige handlinger gennemføres, er vel traditionsbunden, men netop en sådan fast form kan også indebære en vis frihed.

MUSIKKEN

Kirkens musikliv koncentrerer sig om klassisk musik, og mange af koncerterne er arrangeret i samarbejde med **Concerto Copenhagen** og **ARS NOVA Copenhagen**, begge førende ensembler inden for deres specialer. CoCo dirigeres ofte af Lars Ulrik Mortensen og ARS NOVA af Paul Hillier. Vi har desuden et tæt samarbejde med **Kammermusikforeningen af 1911** og med **DR VokalEnsemblet**, der som oftest dirigeres af Marcus Creed. Kirkens orgel er bygget af Carsten Lund i 1995, indeholder 45 registre og er en genskabelse af det oprindelige Kastens-orgel fra 1724. Kirkerummet, der stilmæssigt er udpræget senbarok, har en glimrende akustik og er derfor en god og højt påskønnet ramme for musikere og tilhørere.

Koncerter

- 17. jan. Schuberts 'Winterreise' ved Kammermusikforeningen af 1911
- 24. jan. Korværker af Palestrina og Peter Bruun ved DR VokalEnsemblet
- 31. jan. J. S. Bach: 'Dritter teil der Clavierübung' ved Richard Moore. DKDM Orgelkoncert
- 17. feb. 'Bachs genbrug' ved Concerto Copenhagen

21. feb. Copenhagen Piano Quartet ved
Kammermusikforeningen af 1911
28. feb. Orgelkoncert ved Daniel Bruun
14. mar. Orgelværker af Bach og Mendels-
sohn. Hans Davidsson
18. mar. Passionskoncert ved
DR VokalEnsemblet
18. mar. Poseidon Kvartetten ved Kammer-
musikforeningen af 1911
27. mar. Händels Brockespassion ved
Concerto Copenhagen
11. apr. Studiekoncert med David
Bendix-Nielsen
17. apr. Bachs fire orkestersuiter ved
Concerto Copenhagen
19. apr. 'Fra Elizabeth I til Elizabeth II'
ved DR Vokalensemblet
25. apr. Onsdagskoncert
25. apr. Studiekoncert ved DKDM
30. apr. Farinelli vs. Senesino ved
Concerto Copenhagen
8. aug. Orgelkoncert ved Guy Poupart
22. aug. Orgelkoncert ved Henry Fairs
30. aug. 'Amor e Morte – i kærlighed og
død' ved ARS NOVA Copenhagen

5. sep. Onsdagskoncert ved DKDM
10. okt. Værker af Schubert, Spohr,
Poulenc og Lutoslawski ved
Kammermusikforeningen af 1911
12. okt. Kulturnatten ved Hans Westen-
holz og studerende fra DKDM
28. okt. Velgørenhedskoncert ved Make a
Wish Denmark
31. okt. Orgelkoncert ved Paul Goussot
7. nov. Trio Vitruvi ved Kammermusik-
foreningen af 1911
28. nov. Arild Kvartetten ved Kammer-
musikforeningen af 1911
7. & 8. dec. Händels 'Messias' ved Sokkelund
Sangkor og Leipziger Kammer-
orchester. Dir.: Morten
Schuldt-Jensen
9. dec. 'Unto us a child is born'. ARS
NOVA Copenhagens julekoncert
12. dec. Adventskoncert ved Kammer-
musikforeningen af 1911
16. dec. Julekoncert ved
DR VokalEnsemblet
18. dec. Jul med Danmarks Under-
holdningsorkester
19. dec. Jul i Sokkelund. Dir.: Morten
Schuldt-Jensen

Prøver til disse koncerter lægger en del beslag på kirkerummet.

En række af koncerterne er optaget af DR og flere sendt direkte. Disse udsendelser/transmissioner har givet Garnisonskirken en del omtale både nationalt og internationalt.

Der er talt 7451 koncertgængere i 2018. På Kulturnatten havde vi 651 gæster.

Indspilninger

Desuden er der foretaget flere CD-indspilninger, der hver for sig er teknisk og tidsmæssigt omfattende.

W. A. Mozart: Klaverkoncerter nr. 12 og 20.

Solist: Morten Mogensen (fortepiano).

Ensemble Amadeus Copenhagen.

Strygekvartetter af Brahms og Grieg. Poseidon Kvartetten.

Schuberts 'Winterreise'. Mathias Hedegaard (tenor) og Tove Lønskov (klaver).

Værker for klarinettrio af Max Bruch, Paul

Juon og Fr. W. Voigt. Søren Birkelund

(klarinet), Merete Westergaard (klaver) og

Ulrikke Høst-Madsen (cello).

Respighi/Karl Aage Rasmussen: Gli Uccelli.

Vivaldi/Karl Aage Rasmussen: De fire årstider. Karl Aage Rasmussen: Follia, follia ...
Concerto Copenhagen.

Værker af Weckmann, Erben, Meder og Kirchhoff. Concerto Copenhagen.

Kammermusik af Telemann. Elephant House Quartet.

Sang- og musikeftermiddage.

Vi afholder sang- og musikeftermiddage normalt **hver tredje tirsdag i måneden kl. 14** i menighedshusets sal ved organist Hans Westenholz. Disse eftermiddage koncentrerer sig om den danske tradition. Der deltager normalt omkring 25 personer i møderne.

TIRSDAGSMØDER & UDFLUGTER

Møderne er arrangeret i samarbejde med Kastels Kirke og afholdes normalt den **1. tirsdag i måneden kl. 14** i menighedshusets sal. De kombinerer lødige foredrag over aktuelle emner med socialt samvær. Desuden arrangeres to årlige udflugter. Der deltager gennemsnitligt 40 personer i hvert møde.

9. jan.	Generalsekretær Birgitte Qvist-Sørensen om Folkekirkens Nødhjælp
6. feb.	Operasangerinden Lone Koppel om et langt liv som udøvende kunstner
6. mar.	Tidl. EU-parlamentariker Karin Riis-Jørgensen: 'Et EU i fremdrift. Kan Danmark følge med?'
10. apr.	Sognepræst Pia Søltøft om sin bog <i>Kierkegaards Kabinet – En nutidig introduktion</i>
1. maj	Udflugt til Dansk-jødisk Museum ved Det kgl. Bibliotek
30. maj	Udflugt til Odsherred, Hempels Glasmuseum, Anneberg, og Højby

- 4. sep. Kirkens nye menighedsrådsformand, Helle Bonnesen, om sit liv og virke
- 2. okt. Kgl. Hofhistoriograf Jes Fabricius-Møller fortalte om professor Hal Koch, en markant åndspolitisk skikkelse omkring 2. verdenskrig.
- 6. nov. Forfatteren og journalisten Peter Olesen fortalte om 'Det stille København'
- 4. dec. Journalisten Kåre Gade om kunsten at skrive en klumme

KIRKEHØJSKOLE

Højskolen, der er redigeret i fællesskab mellem Garnisons- og Holmens kirker, finder sted **lørdage fra kl. 10** og omfatter også frokost. Delta-gerantallet er ca. 50 personer. Højskolen har i mange år beskæftiget sig komparativt med andre kristne konfessioner, jødedom, islam, buddhisme, hinduisme, asiatisk religiøsitet og ældre mytologiske former. Højskolen er udtryk for den snart sagt klassiske danske folkeoplysning på folkeuniversitetsniveau.

Vinterens emne i 2018 var **En dødelære?**

- 27. jan. 'Den romersk-katolske lære om de sidste ting' ved generalvikaren, monsignore Niels Engelbrecht
- 24. feb. 'Hvad er opstandelsen – ifølge Paulus' ved professor emer., dr. theol. Mogens Müller, Københavns Universitet
- 7. apr. 'Den moderne død' ved universitetslektor Jørn Borup, Århus Universitet

Efterårets emne i 2018 var **Danske vækkelser og tre prædikanter**

29. sep. 'Hvad med det åndelige menneske? – et filosofisk forsvar for det grundtvigskes aktualitet' ved valgmenighedspræst, dr. theol. Niels Grønkjær, Vartov
27. okt. 'Missionen – om helliggørelse' ved sognepræst Henrik Højlund, Kingos Kirke
24. nov. 'Eksistensteologien' ved sognepræst Sørine Gotfredsen, Jesuskirken

KIRKEBIO

Kirkebio redigeres i samarbejde med **Skt. Jakobs Kirke** på Østerbrogade, hvor også filmene vises, normalt **mandage kl. 16**. Kirkebio er organiseret som en filmklub og viser lidt ældre lodige film med et eksistentielt indhold. Filmene indledes med en introduktion til film og instruktør. Efter forevisningerne er der lejlighed til at diskutere indholdet over et let måltid. Kirkebio er således en reprisebiograf for de interesserede. KirkeBios ansvarshavende er nu cand.mag. **Astrid Skov-Jakobsen**, og tak til hende for indsatsen. Deltagerantallet er ca. 45 hver gang.

8. jan.	<i>Præsidenten</i> , Carl Th. Dreyer, 1919
5. feb.	<i>Europa</i> , Lars von Trier, 1991
5. mar.	<i>Hamlet</i> , Franco Zeffirelli, 1990
9. apr.	<i>Købmanden i Venedig</i> , Michael Radford, 2004
7. maj	<i>Macbeth</i> , Justin Kurzel, 2015
3. sep.	<i>Sommerleg</i> , Ingmar Bergman, 1951
1. okt.	<i>Walesa – Håbets mand</i> , Andrzej Wajda, 2013
5. nov.	<i>Palme</i> , Kristina Lindström og Maud Nycander, 2012
3. dec.	<i>Philomena</i> , Stephen Frears, 2013

LÆSEKREDS OVER THOMAS MANN

Vi har tætte forbindelser til Det danske Thomas Mann Selskab og har således lejlighedsvis lagt 'kirkehus' til flere af Selskabets meget besøgte foredrag og oplæsninger.

Selskabet har i vinteren 2018 udbudt en forelæsningsrække over *Josef og hans brødre II, Den unge Josef* ved universitetslektor Morten Dyssel og sognepræst Claus Oldenburg.

I efteråret 2018 har man udbudt en forelæsningsrække over Josef og hans brødre III, *Josef i Egypten*, ved Morten Dyssel og Claus Oldenburg.

Forelæsningsrækken fortsætter med *Josef og hans brødre IV, Josef Ernæveren* i vinteren 2019.

Deltagerantallet er ca. 50 kursister, og læsekredsen finder sted **mandage kl. 16-18** i menigheds husets sal.

Vi har talt 1.666 deltagere i sangeftermiddage, højskole, særlige arrangementer, møder af foredragsmæssig karakter og forelæsninger i menighedshuset.

UDGIVELSER

Kirken udsender kvartalsvis en lille folder, der husstandsomdeles i sognet. Folderen indeholder oplysninger om kirkens prædikantliste og løbende aktiviteter. Samme kan også følges på kirkens hjemmeside: www.garnisonskirken.dk

Siden 2007 har kirken udsendt det årlige tidsskrift *Herrens Mark – Åndshistoriske vinkler på religion og politik*. Tidsskriftet er på 96 sider, og de sidste fem numre har også indeholdt en billedside. I november 2018 blev Nr. 12 udsendt med titlen *Hvor gik religiøsiteten hen, da den gik ud? – om autoritetsflugt*. Publikationen husstandsomdeles og kan rekvireres gratis. Den foreligger også digitalt på kirkens hjemmeside. Vi har endnu et mindre restoplæg af Nr. 2-11.

MENIGHEDSPLEJE

Garnisons Sogns Menighedspleje er en selvstændig forening blandt kirkens medlemmer, og den højeste myndighed er menighedsmødet, som i 2018 fandt sted 8. april. Menighedsplejen ledes af en bestyrelse på fem medlemmer, hvor sognepræsten er formand.

Det er menighedsplejens opgave, i det omfang midlerne er til det, at støtte det sociale arbejde i menigheden og sognet, ligesom der bevilges beløb til fælles sociale formål i byen, ganske særligt 'Den sorte Gryde', som nu hedder 'Hugs and Food', et bispisningssted for hjemløse.

Menighedsplejen er med til at arrangere Tirsdagsmøderne og står for kirkens udflugter.

Menighedsplejens daglige leder og kasserer er **Vibeke Hougaard.**

BØRNEHAVEN

Garnisons Sogns Menigheds Børnehaven har skiftet navn til det lidt mere mundrette: 'Garnisonskirkens Børnehaven'. Den er oprettet i 1948 og har til huse i nogle træbygninger ved kirkepladsen. Børnehaven er normeret til 37 børnehavebørn og 7 småbørn (2-3 år). Børnehaven ledes af en bestyrelse på fem medlemmer, hvoraf de tre er valgt blandt forældrene, og de to, herunder formanden, er udpeget af menighedsrådet.

Indtil august 2013 blev børnehaven drevet efter overenskomst med Københavns kommune. Den drives i dag som privat dagtilbud efter gældende lovgivning, er renoveret og ejes af kirken.

Organist Hans Westenholz har en sangtime hver anden uge med børnene.
Sognepræsten har en månedlig gudstjeneste med børnene.

Ind under jul indøvede 'storegruppen' et Luciaoptog til glæde for børn og voksne – og såmænd også for beboerne på plejehjemmet Nybodergården.

Leder er **Henrik Kjeldstrøm**. Der er yderligere seks pædagoger/pædagogmedhjælper ansat.

KIRKEGÅRDEN

Garnisons Kirkegård ligger på den østlige side af Dag Hammarskjölds Allé. Kirkegårdens areal grænser desuden op til Bergensgade og Classensgade. Området har været brugt som gravplads tilbage i 1600-tallet, og blev i 1700-tallet henlagt til Garnisons Kirke som 'assistens' kirkegård. Kirkegården er præget af mange militære mindesmærker og er således et stykke dansk krigshistorie, men også af mange specielle og bevaringsværdige civile gravsteder. Kirkegården fremstår i dag som både veldreven og velholdt, ligesom de mange bugtede gange og store træer vidner om et gammelt anlæg af stor ynde.

Klaus Frederiksen er kirkegårdsleder. Der er ansat fire medarbejdere på kontoret og 12 medarbejdere på kirkegården, hvoraf de 9 er ansat i perioden marts-december.

Bogen *Garnisons Kirkegård – Historiske indtryk og kirkegårdskunst* kan købes på kirkegårdens kontor, Dag Hammarskjölds Allé 10.

Kirkegårdens hjemmeside er:
www.garnisonskirkegaard.dk

LEDELSE & ADMINISTRATION

Garnisons Kirke med tilliggende, Sct. Annæ Plads 4, samt Garnisons Kirkegård, Dag Hammarskjölds Allé 10, drives af menighedsrådet. I november 2016 var der valg til menighedsråd. Hos os blev der indgivet én liste, hvorfor selve valghandlingen bortfaldt, mens følgende blev erklæret for valgt for en fireårig periode fra 27. nov. 2016 at regne: **Merete C. Westergaard, Peter V. Lütken, Niels Blomgren-Hansen, Susanne Heering, Helle Bonnesen** og **Vibeke Hougaard**, mens kirkens to præster er fødte medlemmer. Rådet suppleres med fire stedfortrædende, ligeledes nyvalgte medlemmer, **Christel Buchter, Gustav Grüner, Martin Klintholm** og **Jan Pehrsson**, der uden stemmeret deltager i møderne.

Rådet har i november 2017 – og igen i 2018 – konstitueret sig med direktør **Helle Bonnesen** som formand, professor **Niels Blomgren-Hansen** som næstformand og kasserer samt arkitekt **Peter Lütken** som kontaktperson. En del funktioner varetages via udvalg.

Kirkens og kirkegårdens bygninger og jordarealer administreres af kirkens værge, generalmajor **Gustav Grüner**. Kirkegårdsleder **Klaus Frederiksen** er forretningsfører for kirken.

Kordegnekantoret er placeret i menighedshuset og har to ansatte: Kordegn **Sahra Louise Lindeberg** og kordegn **Kim K. Frisenette**. Kontoret varetager civilregistrering og kontorfunktioner for Garnisons, Kastels og Frederiks sogne (Marmorkirken).

Filip Juhl er kirketjener. **Søren Bjerregaard** er ansat som kirketjener på halv tid.

Hvis man er interesseret i at vide mere om kirken, aktiviteter og udbud, er det nemt at gå ind på vores hjemmesider:

Garnisons Kirke:

www.garnisonskirken.dk

Garnisons Kirkegård:

www.garnisonskirkegaard.dk

